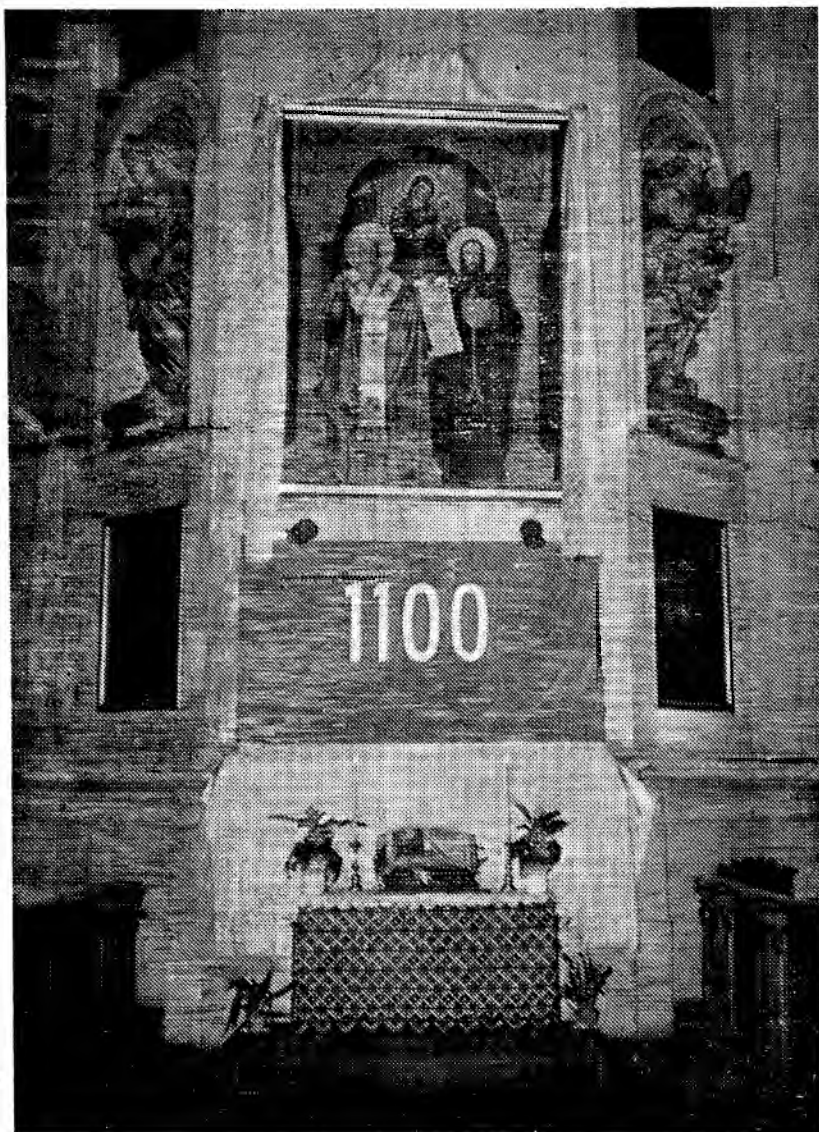

Slowo

Ročník II. • Číslo 3-4

28. FEBRUÁRA 1970

Snímka na tejto titulnej strane je pohľadom na slávnostne vyzdobený oltár sv. solúnskych bratov v pražskom gr. kat. chráme sv. Klimenta pri príležitosti vlnajšieho 1100. výročia smrti sv. Cyrila.

Dnes nám pripomína, že končí cyrilometodský rok, rok viery, končia početné slávnosti, venované pamiatke sv. bratov, ale nesmie končiť naša láska k ich dielu, odkazu a dedičstvu!

„Všetci to prijímajú — opravdu žiadny z učencov o tom nezmysla ináč — že totiž kultúre slovanských národov dali vznik a začiatok solúnski bratia Cyril a Metod. Za jej zrod môžeme považovať deň, keď sa Cyril modlil k trónu nebeskej Múdrosti onú pamätnú modlitbu, skôr než sa dal do zostavovania slovanskej abecedy a než začal prekladať úvod k evanjeliu svätého Jána. To je začiatok vašej kultúry a jej pozdejšieho rozvoja, tu sú jej červánky, jej radostná predzvesť, jej prvý požehnaný prinos; odtiaľ prijali ducha oživujúce mravy, právo, zákony, vedy, umenie a literatúra, tu sa im dostalo zošlachtenia, rozšírenia a rastu. Zachovajte si neporušené toto šťastné a plodné spojenie zdedenej viery s krásou vied a umenia a s kultúrou; buďte presvedčení, že z tohto dávneho zväzku povstala vašim národom najväčšia okrasa a ozdoba a že aj v budúcnosti vzide mnoho osohu pre život súkromný a verejný.“

„Než Vy blahoslavení, v nebesách už častku majcíc,
Slavov apoštolové, príspejte ku práci a čomu
z mysli vyžeňte šerosť i horucí zažnite plápol.
Hodne abych mohel oslavovat Vaše pesňami činy.“

J. HOLLY: Z predspevu k Cyrillometodiáde.

(Z apoštolského listu Sv. Otca Pavla VI. k 1100. výročiu smrti sv. Cyrila, apoštola jeho národov.)

Dívame sa na svet a život pohľadom našich svätcov

II. Sv. Cyril a Metod

ICH ŽIVOT - CESTA DO NEBA

tak vraví Lev XIII. v encyklike o sv. Cyrilovi a Metodovi. Bola to cesta kľukatá, plná stúpania i klesania. Viedla za cieľom: Ježiš a duše! Preto opustili vlasť a svoje osobné záujmy, šli k nám — do cudziny, kde už zakotvilo kresťanstvo, ale kde rovnako kotvil pohanský život. Námahy, starosti, prenasledovanie, upodozrievanie, väznenie, Cyrilova predčasná smrť — ale všetko, všetko tak sväte, prehráte láskou, že to viedlo do neba.

Plnením povinností sa stúpa po stupňoch, ale utrpením pre Krista sa k nebu takmer letí.

Tvoja životná cesta! Nezastavuj sa u ničoho! Len bližšie k Bohu! Rásť vo všetkom a cez všetky protivtenstvá! Čo na tom, že cesta je trnistá, že nohy krvácajú, len keď vedú k nebu. Šťastný koniec — všetko šťastné!

(Z knihy o biskupa dr. J. Hloucha: *Minutěnka, o ktorej sa zmieňujeme v rubrike Knihy.*)

LITURGICKÝ KALENDÁR

- 14. febr. Sv. **CYRILA**, filozofa, učiteľa Slovanov (z. 869).
- 15. febr. **PRVÁ NEDEĽA PÓSTNA** (Žid 11, 24-26, 32-40, 12, 1-2; Jn 1, 43-51) Hl. 5
- 16. febr. Sv. **PAMFILA**, mučeníka
- 18. febr. Sv. **EVA I.**, pápeža
- 22. febr. **DRUHÁ NEDEĽA PÓSTNA** (Žid 1, 10-23, Mr 2, 1-12) Hl. 6
- 23. febr. Sv. **POLIKARPA**, biskupa v Smyrne a muč.
- 24. febr. Sv. **JANA KRSTITEĽA** (nájde-nie hlavy).
- 27. febr. Sv. **PROKOPA DEKAPOLITU**, vyznávača

„Osudom mnohých kňazov skôr horlivých ako múdrych je predpokladať zľú voľu: Neveríte mi, pretože viera je vám na obtiaž!“

„Lásku sme nevynašli my. Má svoj poriadok, má svoj zákon. Boh je jej pánom.“

„Raz pochopíš, že pravá modlitba je tým spôsobom plaču, jedinými slzami, ktoré nie sú zbabelé.“

„Kňaz je ako lekár, nesmie sa báť rán a hnisu!“

G. BERNANOS

„Jako Apostolov jedinonravni, i slavjanskich stran učitelie, Kirille i Metodie bohomodrii, Vladyku vsich molite, vsja jazyki slavjanskia utverđiti v pravovirii i jedinomyšlii, umiriti mir, i spasti dušy naša.“ (Tropar 5. júla).

Každý rok a sviatok sv. solúnskych bratov stretávame sa s touto povznášajúcou myšlienkou troparu, ktorá akoby nám signalizovala ono veľmi známe a nakoniec i s tým súvisiace miesto evanjelia: „Žatva je síce veľká, ale robotníkov je málo ... posielam vás ako baránkov medzi vlkov ... Do ktoréhokolvek domu vojdete, najprv povedzte: Pokoj tomuto domu!“ (Lk 10, 2-5).

V stručných výňatkoch Lukášovho evanjelia je stručne ale aj veľmi výrazne charakterizovaný profil životného údela našich sv. bratov. Keď si uvedomíme d'alekosiahly význam ich christianizačnej práce u našich národov a keď tieto požehnané úspechy obetavej horlivosti doplníme ťažkosťami, ktoré na ich diele ľpejú ako nevraživá pečať nevďačnosti a neporozumenia, potom pochopíme, že hlásanie pokoja, o ktorom sme čítali v evanjeliom úryvku, nebolo ľahké. Práve v komplikáciách tohto úsilia najviac vyniká krásny a žiarivý obraz našich vierozvestov.

Rodiskom našich svätcov bola grécka Soluň, kde ich otec Lev mal vynikajúce postavenie v štátnej správe. Štúdia i niektoré naliehavé úkoly ich oboch na krátky čas odlúčili od seba, aby neskôr (r. 855) sa spoločne stretli v odlúčení od svetských starostí na mnišskej hore Olympe. Spoločne sa zúčastnili posolstva k Chazarom a spoločná bola aj ich cesta na Veľkú Moravu v r. 863. O tejto misii bolo toho napísané dosť a to nás vedie k tomu, aby sme pripomenuli aj ich prvú spoločnú cestu do Večného mesta. Nebudeme sa pozastavovať u jej priebehu. Ten je dostatočne známy a nedávne 1100 výročie od jej uskutočnenia nám ho dostatočne priblížilo. Vieme, že po návrate z Ríma od Hadriana II. vracia sa k nám iba sv. Metod. Toto však nijak neminimalizuje zásluhy mladšieho Konštantína, ktorý zostáva v Ríme a prijíma s rehoľným rúchom aj rehoľné meno Cyril. Ako dosiaľ bolo spojené v spolupráci s Metodom, zostalo nerozlučne spojené s ich spoločným dielom i významom až dodnes.

„Hľa, brat, až dosiaľ sme boli obaja zapriahnutí spolu, tiahnúc jednu brázdou. A teraz ja padám na tomto poli a končím svoj deň. Viem, že miluješ veľmi horu (t. j. kláštor na Olympe), ale nechaj pre ňu opustiť svoje učenie na Morave. Zostaň u tohto dobrého ľudu a vyučuj ho v Božej pravde.“ (Cit. Naše svetlá, str. 458). Sú to slová veľkej bratskej lásky s ktorou sv. Cyril po Metodovom boku vždy verne pôsobil a v duchovnom spolení a svätom obcovaní nikdy neprestala ani po Cyrilovej smrti.

Ďalšie životné osudy sv. Metoda doplníme odporovaním nielen duchu evanjeliového hlásania pokoja, ale aj intenciam sv. Stolca. Odporovalo aj šľachetným apoštolským snahám arcibiskupa Metoda. Bol vystavený intrigám, ponížovaniu, dokonca aj väzneniu. Trpel mnoho a nemožno nekonštatovať, že toto utrpenie len posilňovalo jeho charakter, lásku k zverenému ľudu a práve tak nezmenšovalo pevnosť jeho ortodoxnosti a veľkňazskej statočnosti.

Umiera vo veku okolo 60 rokov na sklonku 9. st., ale žije v slovanskom ľude, ktorému zasvätili s bratom Cyrilom svoj plodný život dodnes. Žijú vo vďačnej pamäti a nezabúdajúcej láske vďačného Slovanstva. Žijú v kultúrnom dedičstve dneška na piedestále nevädnucej slávy. Žijú v nábožných piesňach kresťanského slovanského ľudu. Žijú v literárnom a umeleckom prejave našich národov. Žijú v neupadavajúcom záujme o štúdiu vedcov. Žijú v našich vďačných srdciach.

„Dědictví Otců, zachovej nám Pane...“ spieva sa v známej českej cyrilometodejskej piesni. Nezabúdajme na to, že kráčať v ich šľapajách znamená pokračovať v ich diele. Sú nám vzorom, príkladom, posilou a nad to vzácnym dedičstvom, ktoré treba nielen milovať, ale aj odhodlane strážiť, aby nezahynulo ani nám, ani budúcim!

Dr. EMIL KORBA

„Kto ste vy, aby ste súdili hriech druhého? Kto súdi hriech, je s ním zajedno, zasnuhuje sa s ním.“

„Ludia súdva peklo podľa zásad tohto sveta a peklo nie je z tohto sveta. Nie je z tohto sveta a ešte menej z kresťanského sveta.“

„Môžem vás ubezpečiť o tom, že nie je kráľovstvo živých a mŕtvych, že je iba kráľovstvo Božie a my sme v ňom, či už živi alebo mŕtvi.“

„Platíme draho, veľmi draho nadľudskú dôstojnosť svojho povolania. Smiešne je vždy tak blízko vznešenému.“ (O kňazoch.)

G. BERNANOS

SVOJ PRVÝ PRÍHOVOR

v tejto forme chcem začať tým, čím by som chcel aj zakončiť posledný. „Sláva Otcu i Synu i Sv. Duchu“ — Cest' Matke nášho Spasiteľa“ — „Všetko pre rozkvet nášho obradu!“ Aj ja, podľa príkladu sv. apoštola národov Pavla, chcel by som medzi vami vidieť „jedine I. Christa a to ukrižovaného“ (1 Kor. 2, 2) Aj apoštol Pavol chválil, poučoval, napomínal, vyčítal a povzbudzoval. Drahí bratia a sestry! Neustále podávate nespočetné dôkazy o svojej synovskej láske k svojej viere, k Cirkvi a obradu! Udivujúte zrelosťou svojho svedomia i vedomia! Zodpovedáte kritériam, ktoré II. vatikán. snem vyslovil o ľuďoch božom a jeho zodpovednosti za Cirkev.

Nad slovom zodpovednosť by sme sa mali zamyslieť. Mali by sme zvlášť úprimne premeditovať obsah tohto slova. Nie sme niekedy príliš horliví v posudzovaní a odsudzovaní iných? Nekladíme svoj osobný záujem, úsudok, svoj egoistický prospech pred záujem celku — i Cirkvi?

„Každý strom totiž poznať po ovoci.“ (Lk 6, 44)

Mnoho vecí nás omíňa. Skúsme však uvážlivo analyzovať: mnohé z nich spôsobuje všeobecná situácia; mnohé naša osobitná — ale tiež objektívna — situácia (napr. musíme odzovna budovať celý organizačný aparát, máme málo kňazov, liturgické hnutie u nás nedosiahlo úrovne bratov západných atď.) Tu pomôže iba trpezlivosť, solidárna a nezávislá práca všetkých. Nervozita, pripomienkovanie, unáhlené skutky nepomáhajú, — ba škodia. Škodí Cirkvi a nepriaznivo sa odrážajú aj v spoločnosti.

Čo máme, prípadne čo môžeme robiť? Jasnú odpoveď dáva prvá stránka katechizmu: „máme Pána Boha poznávať, milovať ho a tak sa snažiť o svoju spásu a pomáhať ku spásu aj iným“. To je to „jedine potrebné“, nám potrebné na prvom mieste.

Každá doba máva svoj vlastný neuh — a každá má aj svoju cnosť. Prikazom dneška je zbavovať sa egoizmu, materiálnej i morálnej chamtivosti, citlivo reagovať na potreby iných, byť k nim otvorený, prajný, chápaný, solidárny. „Po tom poznajú, že ste moji učeníci...“ (Jn 13, 35).

Treba sa nám veľa modliť, viacej obetovať, dôslednejšie milovať, statočnejšie dôverovať. Musíme byť disciplinovanými. Pokornými. Viac kresťanskými. Cirkev potrebuje našu zrelosť, veľkodušnosť.

Tieto skutočnosti si musíme všetci, ľud Boží i jeho pastieri, uvedomiť. A svoje skutky bezpodmienečne skonfrontovať s prikazom dňa.

Veľa robôt stojí pred nami. Slabé sú naše sily. S Božou pomocou, s jeho milosťou, zdoláme všetky prekážky. „...ale on (Pán) mi riekol: „Staci ti moja milosť, lebo sila sa v slabosti stáva dokonalou“ (2 Kor 12, 9). Pán Boh vždy malých, podceňovaných (ale verných) volí na to, aby ponížil veľkých.

Aj v budúcnosti, drahí bratia a spolupracovníci, chcem vecne, otvorene a úprimne s vami hovoriť o všetkých našich spoločných trampotách. Chcem sa osobitne obrátiť na jednotlivé výraznejšie skupiny našich veriacich, a k niektorým závažnejším témam chcem vyjadriť úradné stanovisko. Spolieham sa na vašu dobrú vôľu, na spomínanú spoluzodpovednosť — najmä však na milosť Božiu, do ktorej vás všetkých porúčam.

Váš ordinár JÁN HIRKA

HODNOTA KŇAZA

Istá farnosť mala dostať nového duchovného otca. Na biskupský úrad hneď sa dostavila delegácia so žiadosťou, aby ho tam nedávali. „Je starý, zhrbený, ťažko sa pohybuje, spieva slabým hlasom...“ — hovorili. Na biskupovu otázku, koho by vlastne chceli, odpovedali: „Mladého, šikovného, s pekným hlasom“. A jedna z delegácie pripomenula, že aj pekného. Je vedľajšie ako dopadla delegácia na biskupstve. Stojí za povšimnutie smutná skutočnosť, že veriaci si často pletú kňaza s hercom. To čo je cenné a potrebné u herca (krása, mladosť, dobrý hlas) žiadajú aj na svojom duchovnom otcovi.

Sv. farár arský Ján Vianney sa iste veľmi preslávil svojou dušpastierskou činnosťou. Mnohí boli naň veľmi zvedaví. Bolo však veľké sklamanie u niektorých, keď zistili jeho prostotu, chudú a bledú postavu a tvár pokrytú vráskami. Zabudli však, že tento starček pomohol tisícom dušiam.

Je známe, že aj sv. apoštol Pavol bol nevzhľadného zovňajšku. Vynikajúceho pápeža našej doby Jána XXIII. raz víтали. Okolo sa tislo aj veľa zvedavcov a vtedy jedna dáma nevhodne a aj dosť nahlas poznamenala: „Juj, veď náš pápež je tak malý, starý a tlstý“. Bystrému a pohotovému Jánovi XXIII. to neušlo a hneď vraj zareagoval: „Milá pani, konklave (voľba pápeža) nie je voľbou kráľovnej krásy“.

Hodnota duchovných osôb nespočíva na kvalitách telesných, ale na hodnotách ducha, srdca a svedomia. Hodnota kňaza je predovšetkým v tom, že je duchovnou osobou. Že nosí vo svojej duši pečat' Ducha sv. lebo obdržal sviatosť kňazského posvätenia. Kňaz, ako nám to pripomína sv. Pavol je „správcom Božích tajomstiev“, je prostredníkom medzi nebom a zemou, Bohom a ľuďmi.

Na biskupských úradoch sa vždy tešia, ak veriaci žiadajú kňaza, lebo to ukazuje, že majú záujem o vieru, náboženstvo, slovo Božie. Viac sa tešia tomu, keď takáto žiadosť nie je sprevádzaná vymedzenými požiadavkami ale úprimným záujmom, aby to bol horlivý kňaz, ktorý bude usilovať vo svojej práci nielen o zveladenie fary, kostola, ale predovšetkým o budovanie chrámu Božieho v nesmrteľných dušiach lebo podľa sv. Pavla i my „sme chrámom Boha živého“.

Valentín KIBALČIC

Najradostnejšie stretnutie

Radostné bolo stretnutie našej nebeskej Matky s anjelom Gabrielom, keď ju pozdravil: Zdrávas milostiplná... a oznámil jej, že bola vyvolená za matku Vykupiteľa. Ponáhľala sa podeliť so svojou radostou so svojou príbuznou Alžbetou.

Bolo to radostné stretnutie.

Srdce našej nebeskej matky potešilo sa aj vtedy, keď po troch dňoch hľadania našla svojho dvanásťročného Syna v jeruzalemskom chráme. Aká úzkosť ju sužovala po tú dobu, vyjadrila slovami: S bolesťou sme ťa hľadali. Ale práve také šťastie ju oblažilo, keď ho našla.

To bolo tiež radostné stretnutie.

A potom ho stretla, keď kráčal s križom na Kalváriu. Tvár mal zaliatu krvou, telo posiaté ranami od bičovania. Len pohľady sa stretli. Oči zvedavcov sa na nich upreli a zo zástupu sa ozvali hlasy: To je jeho matka.

Bolo to boľavé stretnutie.

A potom keď zložili z križa telo Božieho Syna, položili ho do jej lona. Podľa vtedajšieho zvyku, pobozkala ho na čelo. Privinula k svojmu srdcu a vyobjímala. Jej slzy miešali sa s jeho krvou, ktorú vydial za nás.

To bolo horké stretnutie.

Po jej smrti náš Spasiteľ vzal svoju Matku s dušou i telom do neba. Oslávený Vykupiteľ víta matku vo svojom večnom kráľovstve. A ako vďačný syn, ustanovuje ju za kráľovnu patriarchov a prorokov a za kráľovnu apoštolov, mučeníkov a svätých.

Bolo to najradostnejšie stretnutie.

My dievky mariánske, tešíme sa s našou nebeskou Matkou. Veď radosť matky je vždy radostou jej dieťok. Dávame to na javo modlitbami, spevami a dobrými skutkami. Spolu chceme napodobniť i jej Syna a chceme sa jej zavďačiť. A tú povďačnosť jej preukážeme tým, že si budeme uctiť svoje šlachetné pozemské mamičky!

DR. JÁN BUBÁŇ

Z vážnych technických dôvodov sme boli nútení toto vydanie Slova vydať ako dvojčíslo bez rozštrienia strán. Prispelá k tomu aj nejasnosť v súvislosti s registráciou Slova. Riaditeľstvo Cirkevného nakladateľstva v Bratislave prípisom zo dňa 4. febr. t. r. č. j. 85/70 s odvolaním sa na SÚTI-8282/69 potvrdilo periodicitu Slova ako dvojtýždenníka.

Privet k svätému Evanjeliu

(Proglas svätaho Evangelija)

Toto je privet k svätému Evanjeliu. Ako proroci predpovedali voľakedy: Kristus prichádza národov zhrmazdiť, lebo je svetlom celého sveta. Lebo povedali oni: slepi uvidia, hluchí uslyšia slovo písma. Boha budú poznať ako sa svedčí.

Preto uslyšte Slovenci všetci, bo dar tento je od Boha daný, dar boží dušiam nikdy nehynúci, dušiam tým, čo ho príjmu. Toto je dar: Matej, Marek Lukáš, Ján — učia každý národ hovoriac, všetku krásu svojich duší vidíte, ľúbte i radujte sa, všetku tmu hriechov chcú odvrhnúť a sveta tohto záhubu odložiť a celý život rajský nájsť a uniknúť od ohňa horúceho. Dávajte pozor z celého umu. Slyšte, sloviensky národ všetok, slyšte, bo Slovo od Boha prišlo. Slovo, čo kŕmi duše ľudské, Slovo, čo silí srdcia a umy. Toto Slovo povolane Boha poznať. Lebo ako bez svetla radosť nebude (Aj keď ako vidí Božie dielo všetko, ale všetko ani krásnym ani viditeľným nie je),

tak aj duša každá bez písmen, nevidiaca božieho zákona dobre, zákona knižného, duchovného, zákona raj boží zjavujúceho. Lebo ktorý sluch, nečujúc hrom búrky, môže Boha báť sa?

A ako nozdry, kvet necítiace, porozumejú boží zázrak?

A ústa, čo sladkého necítia, ako kamenným robia človeka.

Najmä však duša nezalá písma mŕtvou sa javí v ľudoch.

O tomto všetkom my, bratia, rozmýšľajúc, obraciame sa k vám s radou, schopnou oslobodiť všetkých ľudí zo života skotského a neresti.

Aby ste v cudzom jazyku počúvajúc Slovo,

Nezrozumiteľné pre rozum vnímali viac ako len medeneho zvona hlas.

Preto svätý Pavol kázal, modlitbu svoju vzdávajúci Bohu: „Chcem radšej slovo päť vyriečiť, aby všetci bratia rozumeli, než hľbu slov nezrozumiteľných, ktoré človek nerozumie...“

Dňa 12. decembra min. roku oslávil svoje 65. narodeniny náš významný jazykovedec a slávista prof. dr. Ján Stanislav, DrSc, člen-korešpondent Slovenskej akadémie vied, nositeľ Rádu Cyrila a Metoda BIR 1 stupňa. Jeho bohaté vedecké dielo je známe nielen u nás, ale aj v cudzine. Z významných kníh prof. dr. Stanislava pripomeňme: Datív absolútny v starej cirkevnej slovančine (1933), Slovanský apoštol Cyril a Metod (1945), Životy Cyrila a Metoda (1933, 34, 50). Najvýznamnejším dielom prof. dr. Stanislava sú jeho trojzväzkové Dejiny slovenského jazyka. Z tretieho dielu tejto obsiahlej štúdie uvádzame typickú ukážku, ktorá veľmi vhodne a dôstojne dopĺňa našu spomienku na 1101 výročie smrti jedného z našich vierozvestov sv. Cyrila-Konštantína.

o. Ján ŠKOVIERA

CESTOU OPRAVDOVEJ LÁSKY

Vo včasné ráno, keď slnko ešte skúpo rozdávalo svoje lúče prebúdajúcej sa prírode, kráčal Peter k autobusovej zastávke. Kráčal pomalšie ako zvyčajne a aj čelo mal zachmúrené.

Po včerajších výplatách cítil sa ukrivdený, že dostal menej ako očakával. Bol nazlosteneý na majstra, ktorý udeľoval odmeny, že jedným dal viac, ktorí si to nezaslúžili a druhým menej. Rozhodol sa, že on to tak nenechá, a pôjde sa dnes sťažovať. V jeho vnútri to len tak vrelo.

„Počkaj ma, Peter!“ — začul za sebou známy hlas. Obzrel sa a uvidel Michala, svojho spolupracovníka zo závodu. Často sa ráno stretávali na ceste do práce.

Ďalej už išli spolu, na veľa slov medzi sebou nevymenili. Peter bol zahrúžený do svojej krivdy a Michal, ten sa zasa radoval a kochal z pekného rána.

Došli na zastávku práve vtedy, keď sa objavil autobus. Nastúpili poslední a zaujali miesta. Tesne pred odchodom dobehla ešte jedna starenka. Keď ju Michal uvidel, hneď vstal a uvoľnil jej miesto. Starenka, na ktorej bolo vidieť, že je v rozpakoch, chvíľu postála, poobzerala sa, ale napokon predsa si sadla.

Peter bol prekvapený, lebo spoznal v nej matku pravoslávneho kantora a Michal bol gréckokatolík. Hoci sám bol rímskokatolík, predsa dobre poznal vzájomné vzťahy. Zaumienil si, že keď pôjdu na konečnú, spýta sa na to Michala.

Cesta ubehla rýchlo a ani nezbadal ako došli do mesta.

„Ty, Michal, chcel som sa ťa na niečo opýtať.“ — začal Peter, keď vystúpili.

„Čo, Peter, na čo?“

„Počuj, v autobuse ma prekvapila tvoja nezvyklá zdvorilosť voči kantorovej matke. Však boli tam aj mladší, ktorí jej mohli uvoľniť miesto.“

„No, ako by som ti to povedal. Vieš, od určitého času, najmä čo som čítal v Písme svätom, že ak milujeme len tých, čo nás milujú, nemáme nijaké zásluhy, som zmenil svoj názor. Zo začiatku to bolo ťažké pochopiť, ale zašiel som za našim duchovným otcom a ten mi to potvrdil, lepšie vysvetlil a povzbudil ma. Odvtedy sa snažím, riadiť sa touto zásadou z Písma svätého. Ešte sa mi to celkom nedarí, ale mám úprimnú snahu. Zamysli sa aj ty nad tým!“

„Je to skutočne veľmi zaujímavé. Nevenoval som doteraz týmto veciam pozornosť. Môžeme sa však ešte porozprávať nabudúce. Ja si to zatiaľ urovnám v hlave. Ale teraz už musím ísť, ponáhľam sa. Maj sa dobre!“

„Do videnia!“

Peter sa rýchlo pobral k zastávke električky. Čakalo tam už dost ľudí a už zďaleka zbadal ženu s detským kočiarikom, ktorá sa mu zdala povedomá. Keď prišiel bližšie, spoznal v nej ženu majstra, ktorý mu ukrivdil. Ona ho nepoznala. V prvom okamihu sa zamračil a bol by jej najradšej pred všetkými vynadal. No tu si spomenul na Michalove slová.

Keď o pár minút prišla električka, chytil kočiarik a pomohol s ním žene dovnútra. Vôbec sa už pri tom nemračil. Ladislav SLOVINSKY

A. K., nar. 1920, v 13 rokoch ochorela kĺbovým reumatizmom. Z domu soc. poistenia píše:

„Štyridsať rokov nevedela som, čo znamená slúžiť Pánovi. Len dva roky snažím sa ho milovať. Za svojho života poznala som dva svety: ten prvý, plný radosti, krásnej prírody a pôžitkov sa predo mnou uzatvoril v okamihu, keď lekár vyslovil slovo "Nevyliečiteľná!" Nik nestál o taký brak, akým som naraz bola. A tak mi ostalo iba kukadlo, ktorým som do tohto sveta nazízala. Lenže čím viac som čítala, tým viac som bola nešťastná, že tento život je pre mňa nedosiahnuteľný.“

Tohto roku sa mi v Katolíckych novinách otvoril druhý svet. Nezatvára sa predo mnou. Láskyplne mi šepká: Neboj sa, i ty patíš medzi nás, tiež ty máš svoje poslanie, svoj Bohom určený cieľ! — A ja som v tom Božom svete tak šťastlivá a nekonečne vďačná tým, ktorí nás s týmto svetom zoznamujú. Aj ja sa snažím prispievať Pánovi pri jeho veľkom diele svojim malým halierikom — svojimi modlitbami a utrpením.“

CHORÁ — CHORÝM

V dnešnom našom rozhovore stretávame sa s o. Dr. Jánom Mastiliakom, z kongregácie redemptoristov. Naši čitatelia ho poznajú predovšetkým z mnohých príspevkov v našom časopise i v kalendári. Otec dr. Mastiliak ovšem publikuje aj v iných časopisoch a má za sebou obsiahlu publicistickú činnosť.

1. Prvú otázku kladieme Vám ako býv. profesorovi posvätnej bohovedy: Aké smery prúdia v dnešnej teológii, máme na mysli všeobecný pohľad. Ktorých súčasných teológov si osobne najviac vážite, alebo ich dielo pokladáte za pozoruhodné?

Už pred prvou svetovou vojnou, ale hlavne po nej sa dostal do zrýchleného tempa vývoja a napätia a diferencovanosti. Cirkvi Kristova preživala spolu s ľudstvom všetky významné hnutia a deje a utrpenia. Teológia nemohla byť vyvojom nedotknutá. Pociťovalo sa, že jej vypracovaná a ustálená štruktúra vyžaduje nové uvážené úpravy — pri zachovaní nedotknuteľnosti samej podstaty a podkladu teológie — pokladu nadprirodzeného zjavenia.

V našej dobe za prvý pokus o veľkú reformu teológie možno považovať snahu o vybudovanie teológie kerygmatickej v druhej polovici tridsiatych rokov. Epicentrum hnutia bolo v Innsbrucku na univerzite, vedenej Tovarystvom Ježišovým. Počiatky hnutia sú poznačené menami F. Lakner, J. A. Jungman, J. B. Lotz, Rahner a i.

Vedľa teológie prostej, špekulatívnej, s ústredným tajomstvom Najsv. Trojice, žiadalo sa postaviť a vybudovať teológiu hlásateľskú (kerygma=hlásenie), zameranú aktívne na záchranu a spásu ľudstva, s ústredným tajomstvom Vteľenia.

Teológovia vo všeobecnosti neprijali rozdelenie teológie. Ale zásluha hnutia zostala; kerygmatický dôraz sa pocítil v celej teológii. Teológia rezonovala aj existencialistickým prúdom z filozofie medzivojnových rokov.—

Takmer súčasne s rovnakým zameraním, ale inou metódou, pristupovali k riešeniu teologického problému, myslitelia dominikánskeho študijného strediska v Saulchoir vo Francúzsku. L. Charlier vydal r. 1938 knihu: *Essai sur le problème théologique*. Zdôraznil živé magisterium Cirkvi. Nemal šťastie, presun ťažiska z Písma a Tradície na Organ magisteria, Posvätné Officium, jeho knihu indikovalo.

A potom sa priblížilo veľké aggiornamento Jána XXIII. a Druhého Vatikánskeho snemu. Nová epocha v Cirkvi. Teológia ju pripravovala, spolupracovala — ale bola ňou aj strhnutá a unášaná.

Po štyri roky sa Cirkvi Kristova, podporovaná Duchom Svätým, zamýšľala nad svojou podstatou a svojim poslaním vo svete. Výsledok koncilových prác je 16 koncilových dokumentov. Na 60 teologických expertov oficiálne spolupracovalo s koncilovými Otcami.

Koncilové dokumenty vyjadrujú: 1. zásadné sebapoznanie Cirkvi, 2. pohľad a zameranie na vnútorný život Cirkvi, 3. postoj a zameranie na posla-

nie Cirkvi navonok a) voči nekatolíkom, b) voči nekresťanom, c) voči dneskašiemu profánnemu svetu a svetonázorovému pluralizmu prítomnosti.

A myslím, že to sú aj hlavné smery, ktorými sa uberajú veľké prúdy dnešnej teológie.

Rad slávnych mien zažiaril v atmosfére koncilu: Congar, Daniélou, De Lubac, Häring, Küng, Schillebeeckx, Urs von Balthasar... Svetlo niektorých z nich bolo niekedy azda aj nezdravo ostré...

Vedľa nich stáli tu ešte ako obri-velikáni so svojim teologickým dielom starí veteráni, ktorí osobne priamo do diania koncilu nezasahovali: K. Adam, E. Przywara, Romano Guardini...

Miestami sa u katolíckych teológov pociťoval a pociťuje vplyv významných protestantských bohoslovcov, ako K. Bartha a R. Bultmanna.

Podaktorí katolícki bohoslovci v nepochopení diela katolíckej obrody, vyhlásenej koncilom, dali sa cestou nepravnej obrody, opúšťajúc nevedomky (či aj vedomky?) nadprirodzený, skalo- vitopevný základ Kristovej pravdy...

Osobne si medzi živými bohoslovcami mimoriadne vážim Yvesa M. Congara od okamihu, keď som sa pred tridsiatimi rokmi po prvý raz stretol s jeho prvým veľkým dielom: *Chrétien désunis. Principes d'un oecuménisme catholique*, 1937. Vtedy som spoznal, že veľký teológ vystúpil v Božej Cirkvi. Potešilo ma, keď som čítal, že Svätý Otec Pavol VI. označil Congara za bohoslovca, ktorý mal na neho najväčší vplyv.

2. Aký postoj zaujimate k dielu Vášho rádového spolubrata, popredného európskeho moralistu B. Häringa? Je známy aj u nás. V Prahe na sklonku minulého roku vyšlo v preklade Jozefa Bednárika jeho dielo: *Kresťan v novom svete — slovensky*.

Áno, Česká katolícka Charita vydala jedno jeho dielo v UCN, a chystá sa vydať druhé: „*Liebe ist mehr als Gebot — Láska je viac ako prikázanie. Obnova života z ducha horskej reči.*“ Nad jeho morálkou sa pred časom s veľkým uznaním zamýšľal Duchovný pastier.

Tento mesiac (február) má prednášať v Prahe a Brne v rámci cyklu *Živá teológia*...

Dielo P. Bernarda Häringa považujem v morálnej teológii za epochálne.

Čo sme na počiatku odpovedali na prvú otázku o teológii vôbec, platí v eminentnom zmysle o morálnej teológii zvlášť. V tridsiatych rokoch sa naliehavo cítila potreba previesť hlbokú reformu katolíckej morálnej teológie, ktorá bola už priveľa poplatná legalizmu. V tom boli zajedno napr. aj profesori morálky na rímskych pápežských univerzitách, ktorí tiež začali hľadať nové cesty. Bolo tu živé vedomie potreby a túžba a snaha preniknúť ku koreňom samej prazákladne kresťanskej skutočnosti a morálky, k východiskovej skutočnosti prirodzenej i nadprirodzenej — a pritom obsiahnuť všetky vážne javy a objekty súčasného sveta.

Význačným dielom v tomto hľadaní bola štvorzväzková Príručka katolíckej morálky od Fritza Tillmanna, kde hlavné pozitívne jadro je fundované biblicky a ponímanie ako idea a uskutočňovanie nasledovania Krista (zv. 3—4); podložené je filozoficky (zv. 1. od Steinbüchela) a psychologicky (zv. 2. od Münkersa).

Ale až P. Häringovi sa podarilo vybudovať úplnú Morálnu teológiu pre kňazov a laikov — nielen pre spovedníkov, ako zväčša bývalo pred ním — s otvoreným pohľadom pre všetky problémy ľudstva a integrujúcu v životnú jednotu hodnoty nadprirodzené i prirodzené, Božie Slovo, a to predovšetkým, i tradíciu katolíckej morálky, najmä alfonziánskej:

Das Gesetz Christi. Moratheologie. Dargestellt für Priester und Laien — Zákon Kristov. Morálna teológia pre kňazov a laikov.

Prvé vydanie z r. 1954 malo 12000 strán; 6. vydanie znamená dôkladné prepracovanie a rozšírenie diela; 8. vydanie vyšlo 1968 v troch zväzkoch na 1800 stránach; deviate vydanie vychádza teraz. Dielo vyšlo v deviatich rečiach, medzi nimi aj v japonštine. Do češtiny sa prekladá.

„To je ozajstná morálna teológia! Nielen pokrstená filozofická etika, nielen morálno-kanonisticko-rubricistická príručka pre spovedníkov, ale podanie hodnotového a normového sveta, vychádzajúceho z Božieho Slova a jeho teologického spracovania. Svojimi koreňami tkvie autor celkom v tradícii. Ale to, čo čitateľovi podáva v plnosti obsahu biblickej pravdy, vo veľkých pretoch teologických súvisov, vo vynikajúcich fenomenologických výkladoch o zmyslu jednotlivých pojmov a noriem — pôsobí ako niečo nové“ — tak Häringovo dielo charakterizuje veľký mnichovský moralista prof. Richard Egenter.

P. Häring sa narodil r. 1912. Je profesorom na vysokej škole Academia Alfonsiana, integrovanej do štruktúry Pápežskej univerzity Lateránskej. (Academia Alfonsiana je nateraz najvyššie fórum pre štúdium katolíckej morálky a pastorálky a pre prípravu profesorov pre tieto odbory.) Prednášal na viacerých univerzitách zahraničných, aj nekatolíckych. Je neobyčajne plodný spisovateľ, takže množstvom spisov súťažou so svojim duchovným Otcom, cirkevným učiteľom „najhorlivejším — svätým Alfonzom.

(Dokončenie rozhovoru na budúce.)

OPRAVA. — V 2. čísle SLOVA v článku Naš rozhovor citovaný filozof sa píše PASCAL. — Na konci rozhovoru má stáť správne: Všetko sociálne je v evanjeliu, ale CELÉ evanjelium nie je v sociálnom. — Na poslednej stránke: Kalendár juliánsky zostáva v našom a v budúcom storočí o 13 dní (nie o 14 dní) za gregoriánskym.

ZSSR navštívil rektor pápežského inštitútu Russicum o. P. Mailloux. Pri tejto príležitosti odslúžil sv. liturgiu v byzantskom obrade v kaplnke leningradského metropolitu Nikodéma. Pri návšteve starobylého pečerského kláštora zaspieval jeho predstavený arcibiskup Ján spolu s rehoľníkmi Mnogaja ljeta za pápeža Pavla VI. a patriarchu Alexeja.

Pri **biskupskej vysviacke** nových juhoslovanských biskupov dr. Herbarta a Msgr. Prela, ktorú vykonal arcibiskup dr. Cekada asistoval i gr.-kat. arcibiskup dr. G. Bukatko spolu s biskupom dr. F. Franičom.

Svetový týždeň modlitieb. Aj v tohtoročnom svetovom týždni modlitieb za jednotu kresťanov schádzali sa spoločne modliť príslušníci katolíckej a evanjelickej cirkvi v Berlíne na spoločných stretnutiach od 18. do 25. januára. Motom ich tohtoročných modlitbových stretnutí bolo „Sme spolupracovníci Boží“.

800. výročie smrti sv. Tomáša Becketa, ktorého r. 1170 v canterburskej katedrále zavraždili štyria ozbrojení „rytieri“, spomenú ekumenickými obradmi v cantenburskom chráme od júla do októbra 1970.

Otec Tissinier, ktorý bol jedným z učiteľov abesínskeho cisára Haillé Selassiého, v Carcassone umrel vo veku 101 rokov. Tissinier r. 1898 vstúpil do rádu kapucínov a v rokoch 1900 až 1937 pôsobil v Abesínsku, kde medzi jeho žiakmi bol aj dnešný neguš.

Mons. Heim, tit. arcibiskup švajčiarskeho pôvodu, ktorý je akreditovaný apoštolským nunciom pri ZAR, mieni, že sú všetky predbežné predpoklady na želateľný dialóg medzi kresťanmi a mohamedánmi.

Moskovský patriarchát prislúbil účasť svojho zástupcu na ekumenickom sympóziu, ktoré bude v júli t. r. v Regensburgu. Cieľom stretnutia je ďalšie zblíženie východnej a západnej cirkvi.

Rímska kňazská rada bola v nedávnych dňoch doplnená ďalšími členmi prevážne z radov mladých kňazov, pôsobiacich v robotníckom prostredí.

Primabalerína parížskej Opery Mireille Negre trávi svoje voľné dni v karmelitánskom kláštore blízko Limogesa.

Kardinál Leger, ktorý sa pred dvoma rokmi zriekol diecézy, aby sa mohol venovať misijnej práci v Afrike, vracia sa po trojmesačnej dovolenke v Kanade naspäť do Kamerunu. Svoju cestu do Afriky prerušil zastávkou v Ríme, kde ho prijal na súkromnej audiencii Svätý Otec pápež Pavol VI.

Kardinál Suenens spolu s prímasom Anglikánskeho spoločenstva arcibiskupom Michaelom Ramseyom z Canterbury budú spoločne predsedáť semináru „O budúcnosti kresťanských cirkvi“, ktorý bude od 10. do 12. marca t. r. v New Yorku. Na seminár sa prihlásilo až 85 biskupov, čo je polovica tzv. „Domu biskupov“ anglikánskej cirkvi. Zasadania budú s vylúčením verejnosti.

„**Mier je prvou povinnosťou kresťanov**“ povedal Alexej, patriarcha Moskvy a celej Rusi vo svojom tradičnom vianočnom posolstve, ktoré čítali vo všetkých pravoslávnych kostoloch pri vianočných bohoslužbách. Patriarcha Alexej celebroval slávnosť sv. liturgiu v moskovskej katedrále za účasti mnohých veriacich a početných zástupcov diplomatických zastupiteľstiev v Moskve.

Do Betlehema na vianočné sviatky, slávené podľa pravoslávneho kalendára, viedol procesia z Jeruzalema grécky pravoslávny patriarcha z Jeruzalema, Benedictos.

SV. OTEC PAVOL VI.

uvažuje, ako sa dozvedá rakúsky Kathpress, urobiť pri príležitosti synody salzburskej cirkevnej provincie, ktorú zvolajú na 1100. výročie odsúdenia sv. Metoda nemeckým episkopátom, významné ekumenické gesto voči kresťanom Východu tým, že by ich sám poprosil o odpustenie za čin franských biskupov. Má to byť v rámci slávnostných bohoslužieb 5. júla 1970 v salzburskom dome. Pápež má pri tejto príležitosti, ako sa ďalej dozvedá Kathpress, menovať osobitného pápežského legáta, ktorý by v rámci bohoslužieb prečítal pápežov list, v ktorom prosí východných kresťanov o odpustenie za Metodovo odsúdenie. Na slávnostných bohoslužbách v Salzburge očakávajú početných zástupcov východných kresťanských cirkvi, predovšetkým reprezentantov ekumenického patriarchu z Carigradu. Toto gesto bude po zrušení exkomunikácií medzi Rímom a Carigradom ďalším krokom v zblížení a zmierení medzi Východnými a západnou cirkvou.

MENOVANIA — Najd. ordinár. o. Ján Hirka po predchádzajúcom štátnom súhlase menoval riaditeľom kancelárie Biskupského úradu v Prešove o. ThC. Jána Semana, doterajšieho administrátora fary v Rakovci. Tajomníkom úradu menoval doterajšieho archívára o. dr. Štefana Ujhelyiho. Referentom Spolku sv. Vojtecha pre našu tlač menovali o. dr. Emila Korbu.

PREŠOV — 25. jan. t. r. previedli v prešovskej katedrále naši chóristi spolu s chóristami rím.-kat. farského kostola sv. Mikuláša pásmo vianočných duchovných piesní. Pásmo doprevádzal objasňujúci výklad a vyvrcholil v bohoslužbe, ktorej sa v hojnom počte zúčastnili bešumskí veriaci oboch obradov. Liturgizoval a kázal o. J. Bubera.

KOŠICE — 29. jan. t. r. dožil sa svojich 55 narodenín okr. dekan košický o. Viktor Skorodenský. Blahoželáme. 13. febr. t. r. v predvečer 1101 výročia blaženej smrti sv. Cyrila, ukončili cyrilský rok viery v košickom farskom chráme slávnostnou bohoslužbou, ktorú liturgizoval o. dr. Št. Ujhelyi. Kázal dr. E. Korba.

MICHALOVCE — 14. jan. t. r. z poverenia o. ordinára prijal arcidekan o. J. Krlička do lona našej cirkvi o. Eugena Leinera.

BEĽŽA — 19. jan. t. r. spomenuli tu 25. výročie oslobodenia svojej obce, ktorú ustupujúce fašistické vojská úplne zničili. Ani chrám a fara neušli zničeni. V uvedený deň Beľžania zúčastnili sa vo svojom farskom chráme ďakovných bohoslužieb, ktoré odslúžil o. J. Škoviera. Za padlých a ostat. obeť druhej svetovej vojny bola potom slúžená panychída.

ZÁVADKA — Na Vianoce i v povianočnom čase niekoľkokrát úspešne previedli miestni ochotníci pod vedením dekana o. E. Zorvna aktuálnu vianočnú hru, ktorá svojím hlbokým humanitným zameraním získala srdcia všetkých. Práve tak sa páčili snažive herecké výkony Repašskej, Turčanikovej, Drodárovej, Juriakovej, Pacákovej, Vančíkovej, Drába, Geletku, Krestiana a i.

MALÉ ZÁLUŽICE — 18. jan. t. r. pri slávnostnej farskej bohoslužbe účinkoval pod vedením prof. M. Ďurkána stropkovský chrámový zbor, ktorý dobre nacvičeným programom liturgických spevov získal úprimné uznanie a vďačnosť zálužických farníkov.

K Vaším listom

Š. K. — Papiniho knihu Život Krista vydalo nakl. Tatran v Bratislave a podľa získaných informácií v n. p. Kniha je rozobraná.

F. S. sa nás pýta na naše stanovisko k prípadu biskupa Defreggera. Nehodláme sa zaoberať týmto prípadom podrobne. Upozorňujeme na obsiahly článok v českých Katol. novinách zo dňa 24. aug. m. str. 1. Citujeme z neho záver: „Defregger sa bráni, že pred 25 rokmi urobil všetko, čo mohol, aby nešťastiu zabránil. A predsa citíme všetci, že to nestačí. Prečo? Pretože D. vtedy mohol a mal odprieť poslušnosť a od prípadu sa dištancovať. Bol by to pravda podľa platných zákonov zaplatil životom. A tu je ten pravý problém. Je človek viazaný ku krajnému hrdinstvu? A máme my, ktorí i v drobnostiach upadneme, právo odsudzovať človeka, ktorý i vo výnimočných okolnostiach zostal iba malým človekom a nestal sa hrdinom, ako mohol a mal byť?“

FRISPIEVATELOV, ktorí nám posielajú správy zo svojich farností znovu prosíme, aby správy posielali včas a s presnejšími údajmi (dátum, mená, názov obce a pod.). Tých čo posielajú aj snímky prosíme, aby tieto boli jasné, na lesklom papieri a aspoň na pohľadnicovom formáte. Dbajte, prosíme, aj na kultúru rukopisu!

ŠVERMOVSKÝM farníkom, ktorí nám napísali dlhý list za prejavenu dôveru ďakujeme. Vaším pripomienkam z našej strany venujeme plnú pozornosť.

Listujeme v katechizme: NAJVYŠŠÍ PRÍKAZ

Najvyšší príkaz života znie: „Miluj Boha všetkými svojimi schopnosťami a miluj každého človeka ako seba samého!“

Čo znamená milovať Boha? – Boha milovať znamená: veriť v Neho, uvedomiť si, že okrem nás a okrem sveta nad všetkými je všadeprítomný a všemohúci večný Boh; usilovať sa o spojenie s Ním. Od neho pochádza nielen ľudský um, ale aj všetká krása a sila na svete. On je láska sama. Preto mu patrí úcta, poklona a modlitba. Ale nadovšetko láska.

Čo znamená milovať človeka? – Milovať človeka znamená predovšetkým dožiť každému to, čo sebe samým prajeme, bez rozdielu náboženstva a rasy. Podeliť sa s každým o radosti i žalosti. Pomáhať v núdzi a nešťastí. Pritom mať trpezlivosť s tými, s ktorými spolu žijeme. Odpúšťať tým, ktorí nám ukrivdili a sú ochotní krivdy napraviť. Láskavo napomínať a v prípade potreby aj spravodlivými trestami udržiavať na správnej ceste seba a iných. Pomáhať ľuďom, aby plnili príkazy života a milovali Boha a iných.

Láska má svoje prirodzené stupne: najsilnejšia má byť k rodičom, k deťom a medzi manželmi, lebo táto láska je základom spoločnosti. Preto láska zahrňuje v sebe aj lásku k vlasti, k národu a štátu. Netreba nikdy zabudnúť na príkaz: neškodiť nikomu ani slovom ani skutkom. Nezapríčiť nikomu krivdu, ktorú by sme ani sebe nepriali. Ovocie kresťanskej lásky je mier v rodine, v spoločnosti a na celom svete.

(Z bleskového katechizmu v našom kalendári 1970)

VÝROKY MÚDRYCH

„Dobrodenie je len vtedy dobrodením, ak je obeťou.“

CICERO

„Ak niekto začne hľadať seba, prestane milovať.“

TOMÁŠ KEMPENSKÝ

„Treba konať dobro bez toho, žeby sme čakali odmenu.“

SENECA

Mladý svätec študentom

Hneď po prijatí do oratória Dominik začal navštevovať školu. Prijal ho zdarma Don Boskov priateľ, profesor Jozef Bonzanino. A tak Dominik vo všetky pracovné dni hneď po svätej omši a po raňajkách s knihami pod pazuchou kráčaval ulicami Turína až ku kostolu sv. Františka Asiského, kde bola škola profesora Bonzanina. Dominikovi spolužiaci boli zväčša bohatí a šľachtickí synovia a zaiste sa mu ušlo z ich strany spočiatku zopár posmejných poznámok. Sávio to nielen trpezlivo, ale s úsmevom znášal a snažil sa byť ku všetkým zdvorilý a priateľský. Nielen profesor, ale aj žiaci si čoskoro všimli, ako dáva v škole pozor, ako výborne odpovedá a ako si dokonale plní svoje úlohy. Čo však všetkých mimoriadne prekvapovalo, bola jeho neobyčajná skromnosť. Bol v triede prvým, a predsa nikomu ani len najmenej nedať pocítiť svoju duševnú prevahu. Naopak. Choval sa voči všetkým, i tým najslabším v učení, priateľsky a ako len mohol, im pomáhal. Bol si vždy vedomý, že svoje duševné vlohy nemá sám od seba, ale od Pána Boha. Niet divu, že čoskoro si ho všetci spolužiaci veľmi obľúbili.

S Dominikom však nechodili iba dobrí žiaci. Boli medzi nimi aj takí, ktorí šli radšej poza školu. A volali aj Dominika, no on vždy odolal ich lákaniu. Raz sa však stalo, že ho svojim volaním toľko obťažovali, že by bol skoro povolil. Už sa aj pustil s nimi iným smerom. Len čo však urobil pár krokov, uvedomil si, že poslúchol zlú radu a zastavil sa.

– Sávio, prečo nejdeš ďalej? – pýta sa ho jeden zo spolužiakov.

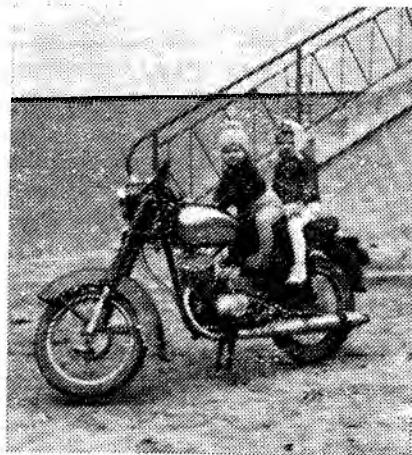
– Mojou povinnosťou je ísť do školy a tá aj pôjdem. Ísť poza školu je vec nedobrá, ktorá sa Bohu neľúbi a predstaveným tiež nie. Mrzí ma, že som vás poslúchol. Ak mi chcete aj v budúcnosti dávať podobné rady, prestanete byť moji priateľmi.

Od toho času, keď ho spolužiaci volávali na prechádzky alebo zábavy bez dovoľenia predstavených, odpovedával:

– Mojou najkrajšou zábavou je plnenie mojich povinností. Ak ste naozaj moji priateľmi, mali by ste ma povzbudzovať, aby som si ich čo najsvedomitejšie plnil, a nie zanedbával.

Jedna z rád, ktoré dal Don Bosko svojmu novému chovancovi, bola: Boh si praje, aby si svedomite plnil všetky svoje povinnosti. Ako sa podarilo Sáviovi uviesť do života túto radu, dosvedčujú slová Rufina Boska, jedného z jeho spolužiakov: „Spomínam si dobre na miesto v lavici, kde sedával Sávio, a kedykoľvek som sa naň pozrel, cítil som sa povzbudený plniť svoje povinnosti a dávať pozor na profesorove vysvetľovanie.“

Prostredie školských lavíc dostalo v Dominikovi svojho hrdinu a vzor.

Veľké sny našich malých

II. O zdvorilosti

1. ČO JE NÁM MILÉ, TO MA MNOHO MIEN, hovorí skúsenosť ľudí v porekadle. Zdvorilosť všestranne zdobí človeka. Je nám ozaj milá! Kým div, že ju označujeme rozličnými výrazmi, menami. Také sú: Slušnosť, spoločenská slušnosť a slušné správanie, dobré držanie, dobré mravy a pekné vystupovanie, mravopoctnosť a starší výraz móresnosť.

Vyšší stupeň zdvorilosti vyjadruje sa týmito cudzími výrazmi: Gentleman (vyslov džentlmen), (noblesa, elegancia a takt.

Anglické slovo gentleman znamená človeka jemných mravov, človeka čestného, ušľachtileho – aj veľkodušného.

Francúzske slovo noblesa vyjadruje vznešené, jemné držanie.

Prvé latinské slovo, elegancia, zasa značí vkusnosť, ladnosť alebo vybrané oblečeného človeka. Druhé latinské slovo, takt, pripomína nám ohľad, ohľadupnosť, šetrnosť.

2. AKO SA STANEME ZDVORILÝMI? Mnohí by radi vedeli, ako začať jednu z najpeknějších prác na sebaovychove. Ako postupovať, aby sa dopracovali pekného vystupovania v spoločnosti.

Kto sa chce stať zdvorilým, nech sa 1. naučí alebo doučí pohnútky a pravidlá zdvorilosti, 2. nech sa cvičí nadšene a vytrvalo v realizácii, v uskutočňovaní pravidiel!

„Všetko, čokoľvek chcete, aby ľudia robili vám, i vy to robte im!“ Táto pohnútka môže mnohých ľudí zachrániť od hrubosti, surovosti. Lahšie pamätá takto: „Čo nechceš, aby ti iní robili, nerob ani ty iným!“ Táto pohnútka stačí sama mnohým ľuďom, aby si navykli zdvorilo sa držať voči spoluobčanom i príbuzným.

Pravidlá spoloč. slušnosti sú predpisy, ktoré sa ustálili dlhým vývojom stykov medzi ľuďmi a ktoré predpisy ľudia i dnes zachovávajú medzi sebou. Príklad: Pravidlo o našom vzťahu k starším osobám a

(Pokračovanie na str. 8.)

II. O zdvorilosti

(Dokončenie zo str. 7.)

k starým ľuďom znie: „Starším patrí prednosť“.

Osvojiť si pravidlá možno takto: V obchode „Kniha“ dáme si predložiť knižky o spoloč. slušnosti. Vyberieme a kúpime si z nich tú, ktorá obsahuje vo všeobecnosti pravidlá slušnosti. Kto už pokročil v spoločenskej sebarýchove, kúpi si aj zvláštne diela.

Potom sa začítame do tej knihy. Možno ju aj viacrás prečítať celú. Ďalej zbierame si články o slušnosti z novin a časopisov a tieto si do veľkého zošita nalepujeme, alebo tie čísla novin a časopisov starostlivo odkladáme. Tieto články ako aj knihu o spoloč. slušnosti dotiaľ študujeme, dokiaľ si nenavykneme podľa pravidiel pekne vystupovať a držať sa. Tak sa staneme zdvorilými!

Úloha: Čím skôr začni čítať knihu o slušnosti. — Zaveď si „Zbierku článkov o slušnosti“.

prof. dr. S. D. VESELÝ

KNIHY

MINUTENKA je názov útlej knižočky bohatých duchovných myšlienok na každý deň v roku. Autorom je českobudejovický biskup dr. J. Hlouch. V úprimnej dedikácii otec biskup pripisuje knihu „svojemu kňazstvu a ľudu“, ale vzácny dar pestrých, hlbokých a povzbudzujúcich námetov k meditácii, modlitbe a posväteniu každodenného života patrí však všetkým. Knihu vydal českobudejovický Biskupský ordinariát.

VÝKLADY prvých troch kapitol Genezy od nedávno zomrelého českého bibliistu dr. Jarolíma Adámka vydalo nakladateľstvo Českej katol. Charity v Prahe. Tento zväzok študijných katechetických textov možno objednať v uvedenom nakladateľstve, Praha 1. Vladislavova 12.

SLOVNÍK jazyka staroslovenského vydalo naklad. Academia v Prahe. Je to ďalšie pokračovanie známeho diela, ktoré pod vedením našich najlepších expertov pripravuje Ústav jazykov a literatúr pri CSAV. Každé heslo má ekvivalenty české, ruské, nemecké, latinské a grécke. Str. 64. Cena 25 Kčs.

DENÍK venkovského farára od franc. spisovateľa B. Bernanos vydal v II. vyd. Vyšehrad v preklade J. a V. Čepa. Ide o veľmi známe dielo nie menej známeho autora. Rieši problémy všedného dňa prostého vidieckeho kňaza, ukazuje rozpory, ťažkosti, zápas, ale aj silu vytrvalej dušpastierskej lásky. Niekoľko zaujímavých myšlienok sme vybrali pre toto číslo nášho časopisu.

„Nič nie je ľahšie, ako vyšplhať sa hore: Boh ťa tam nesie. Ide len o to, vydržať a až príde čas, vedieť zostúpiť.“

„Soľ na živé mäso, to páli. Ale aj chráni pred hnilobou.“

G. BERNANOS

V Prahe v našom gr.-kat. chráme sv. Klimenta sú na tamomšom ikonostáze napísané známe slová evanjelia: „I hlas moj uslyšať i buďet jedino stado i jedini pastyr, da vsi jedino budut.“ Povznášajúca myšlienka! Vnucuje otázku: Kedy to bude? Nevieme. Ale tento cieľ je vysoko, aktuálny, prítomný, dnešný a naliehavý. Mali by sme ho nielen pochopiť, ale aj uskutočňovať! Všetci a vo všetkom! Nielen preto, že je to dnes časové a potrebné. Je to aj Spasiteľov príkaz. Buďme mu verní!

KULTÚRNE ROZHĽADY

STARÉ BULHARSKÉ UMENIE je názov výstavy ľudových umelcov Bulharska, ktorú pred nedávnom otvorili v bratislavskej Národnej galérii. Sú na nej zastúpené ikony, grafika, drevorezby, tkaniny, výrobky z kovov a rukopisy. Vystavené diela sú z 9. až 19. st. a predstavujú prierez byzantskej kultúry.

SEKRETÁROM PÁPEŽSKEJ KOMISIE pre oznamovacie prostriedky menoval Sv. Otec Pavol VI. 46 ročného poľského kňaza A. Deskura.

NAJSTARŠIU BYZANTSKÚ NÁSTENNÚ MALBU objavili v jednom z kostolov ostrova Naxos v Egejskom mori.

RÁD SV. SILVESTRA udelil Sv. Otec würzburgskému novinárovi Ferdinandovi Römerovi.

FILM O SVÁTOPTERSKEJ BAZILIKE pod názvom: Na tejto skale — natočia sa súhlasom Sv. Stolice v blízkej dobe.

ATHANASTOR PAPAGEORGION, konzervátor kyperských pamiatok vydal v nemeckom nakladateľstve Nagel knihu o kyperských ikonách. Predhovor k dielu napísal arcibiskup Makarios.

MEDZINÁRODNÝ KNIŽNÝ VELTRH bude usporiadaný v dňoch 1.—5. apríla t. r. v Bologni a bude venovaný literatúre pre deti a mládež.

CREDO, švédsky katolícky kultúrny časopis na jar tohto roku oslávi svoje päťdesiatiny. Vychádza 5 razy do roka a rediguje ho o. W. Köster.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza dva razy mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moysesova 50. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba s red. radou. Zodp. red. prof. L. Hučko. Uzavierka čísla je vždy 10. a 25. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48.